

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, diumenge 10 d'Agost de 1913

PREU DE SUSCRIPCIÓ

REUS. 1 Pts. 1'50 al mes
Fera. 4'50 trimestre
Extranger. 9'00Número set 5 cèntims
BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

Núm. 185

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE

LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Coles a tots els trens — Plaça de Prim - REUS — Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES

SERVEI DE GRAN LLUIMENT
PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENT AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts. — Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià. — Gran menjador per a 500 comensals. — Esplèndida il·luminació. — Servei esmerat. — Cuina selecta. — Perruqueria i banyos.

DEBAT MUNICIPAL SOBRE 'L CÉLEBRE INFORME DE LA JUNTA DE SANITAT

AIRTONIV (SESSIO D'ABANS D'AHIR)

Els savis del possibilisme de cos present. — El Dr. Barrufet afirma que segons l'Informe les aigües que la majoria cedeix a l'Empresa Caballé, són un perill per a la salut pública. — En Briansó se declara Redactor de la Junta secuente i responsable de la publicació de l'alarmador document. — La majoria no s'atura ni davant del perill en que's pot trobar la salut pública per a fer triomfar el negoci de les aigües

El senyor Cavallé: En la sessió anterior vaig ésser aludit pel senyor Pallejà apropòsit del meu comentari a l'Informe de la Junta local de Sanitat, i seria descortesia si no recullia i contestava l'alusió. Començaré fent una mica d'història per a restablir la veritat dels fets tergiversats d'una manera lamentable pel Sr. Pallejà. Un periòdic de la localitat, «El Consecuent», va fer públic sota'l llamant títol de «Triunfo de la verdad», un informe de la Junta local de Sanitat sobre les aigües que abasteixen la nostra població. La finalitat perseguida per «El Consecuent» era la de demostrar que a Reus tenim poca aigua i dolenta, a l'objecte d'alarmar a l'opinió i decantar la a favor del projecte Caballé. «El Consecuent» va conseguir el seu objecte, doncs vaig trobar a més d'an cintadá que deia: «Si les aigües que tenim son dolentes, que vinquin les den Caballé!». — Allàvors, com que l'argucia empleada per «El Consecuent» era de mal gènero, vaig concebir el propòsit de que sortis, com vulgarment se din, el tret per la culata, als defensors del projecte Caballé. A l'efecte vaig portar la qüestió al Consistori, i amb la vènia de la presidència vaig entregar un número de «El Consecuent» al senyor secretari i aquest va llegir integrament tot l'Informe de la Junta local de Sanitat.

El senyor Pallejà (interrompent amb la rialla als lavis): Amb aquestes teories, hi està conforme el senyor Barrufet? (El senyor Barrufet demana la paraula.)

El senyor Cavallé: Jo no sé lo que din l'acta, perque no vaig assistir a la sessió en que fou llegida i aprovada, però jo apelo al testimoni de tots els regidors i del senyor secretari que'm meix absorta confiança. L'informe se va llegir integrament.

El senyor Pallejà: El senyor Recasens no ho va sostindre pas així en la sessió passada.

El senyor Recasens: S'equivoca el senyor Pallejà perque vaig dir que si que s'havia llegit íntegrament.

El senyor Cavallé: Me sembla impossible que'l Sr. Pallejà sigui capaç de negar un fet que ell mateix va presenciar i que recorden tots els regidors, però en fi, com que no té cap importància per a mi, continuarem. Després de llegir íntegrament l'informe, vaig comentar els paràgrafs que del mateix m'interessaven per a deduir-ne que les aigües que posseeix l'Ajuntament estan constantment contaminades i que en conseqüència no poden de cap manera cedir-se a l'Empresa Caballé per a que les serveixi al veïnat, en preferència a totes altres, durant cinquanta anys consecutius. El senyor Pallejà, al cap de vuit dies va sortir dient que jo havia dit coses que no eren certes i que de l'informe de la Junta de Sanitat se'n desprén que les aigües de Reus son excel·lents, però com que'l senyor Pallejà no té més autoritat que jo en matèries científiques, a pesar de lo dit per ell, jo sostinc que si les aigües de Reus contenen constantment de 5 a 8 colí-bacils per centímetre cúbic, com diu l'informe, son dolentes i no poden contractar-se.

El senyor Briansó (interrompent amb la rialla als lavis): Amb aquestes teories, hi està conforme el senyor Barrufet? (El senyor Barrufet demana la paraula.)

El senyor Cavallé: Lo que hi ha, es que no crec en la bondat de l'anàlisis practicat pels quatre empleats tècnics del Municipi que formen part de la Junta de Sanitat. I no hi crec, entre altres raons, per lo que diuen sobre la

cantitat de l'aigua, lo qual tant ha recitat el senyor Pallejà. Dia en textualment:

«El caudal de agua es variadísimo, pues oscila de 50 litros por segundo, en invierno, a 3 litros y hasta menos durante el verano. Para subvenir a tal carestía el Ayuntamiento tiene construidos tres pozos que tienen una profundidad media de 32 metros de los que se elevan constantemente unos siete litros por segundo. De todo lo cual resulta que en verano hay tanta falta de agua, que apenas la hay para beber.»

Donc bé: si els posa rendeixen constantment 7 litres per segon i els minuts tres, en l'época de més carestia, tenim 10 litres per segon, que en 24 hores son 864.000 litres, els quals repartits entre els 25.000 habitants de Reus, toquen 3450 litres per habitant, i me sembla que confessant tenir aquesta cantitat, es una heretgia afirmar que casi no'n tenim per a beure.

En fi, com que la qüestió es de tanta trascendència i ni'l senyor Pallejà ni jo tenim autoritat per a tractar-la, prego encarecidament al senyor Barrufet que, deixant se d'escrupols, dongui la seva autoritzada opinió sobre l'informe de la Junta de Sanitat.

El senyor Barrufet: Com ja haors notat el Consistori, soc dels que enrauen poc: es que a més de no saber fer discursos, venero la virtut de l'escoltar i callar, amb lo que no m'exposo a dir barbaritats com el senyor Pallejà en la última sessió parlant del colí-bacil. El senyor Pallejà va afirmar que es un

microbi inofensiu que constantment habita en el cos humà i es troba sempre en les millors aigües del món, interpretant que el dir un informe de la Junta de Sanitat que l'aigua de Reus conté constantment de 5 a 8 colí-bacils, era insignificant el número, en relació als nou milions quatre cents mil i pico que'n podrà contenir. Al dir això, el senyor Pallejà m'audi, havent entès jo que'm demanava que li perdonés les heretgies científiques que dignes; emprò per l'acta de la sessió, que acaba d'aprovar-se, veig que no'm demanava clemència sinó correcció, i com que les coses han arribat a un punt que la prudència es befada i el silenci interpretat en sentit de assentiment, uso de la paraula per a posar de manifest les heretgies científiques dites en la darrera sessió.

I consti que'm sab greu l'haver de dir lo que vaig a dir en aquest lloc, i el no pogar controvertir amb un contrincant més igualat amb mi, en aquest assumpte, quel senyor Pallejà, de qui no tinc notícies que's dediqui als estudis de bacteriologia.

Mancat de sabiduría propia en aquest assumpte, he anat a cercar l'auxili dels mestres en la ciència bacteriològica i tinc a disposició del Consistori les obres de Bacteriologia de les que vaig a llegir-ne alguns fragments referents al colí-bacil, que no té 48 micres com diu'l senyor Pallejà, sinó de 2 a 5, de quina lectura ne surt el conveniències de que aquest microbi es patògen i, per lo tant, que no deuen contindre' les aigües per a beure.

Dié el doctor Courmont, professor d'Higiene de la Facultat de Medicina de Lió:

...el bacil d'Escherich, considerat durant molt de temps com un saprofit

vulgar. Pel contrari es un microbi molt patògen.

Aumenta sa importància sa semblança amb el d'Eberth... després de les investigacions suscitades per Rodet i Roix se considera com un dels microbis més temibles. Se denomina colibacilosis al conjunt d'enfermedats que pot engendrar, que son nombroses:

• Aparell digestiu: Angines, disenteries, enteritis infantil, cólers, nostras, infantil i herniari, apendicitis, peritonitis, angiolencitis, absès hepàtic, id, abdominal.

• Aparell genital: Salpingitis, metritis.

• Aparell respiratori: Broncopneumonies, pleuresies, tiroïditis.

• Aparell circulatori: Endocarditis, fiebre tifoidea.

• Sistemes nerviosos: Meningitis.

• Aparell locomotor: Osteomielitis, artritis.

• Texit cellar: Florones.

...Crec que deu sistematicament rebatjar-se per perillosa un aigua que continga colí-bacils en quantitat notable.

En extrem dolenta 10 a 50 per c. En extrem dolenta 1 a 10 > DOLENTE NO POTABLE

100 a mil per litre. Sospitosa, no potable 50 a 100 > Mitjana, deu vigilarse

10 a 50 > Bastant bona o bona 0 0 Pura

Dic jo, doncs, que si es cert lo que din l'informe de que nostres aigües contenen de 5 a 8 Escherichs per c. c. son, segons aquest quadre, DOLENTES, NO POTABLES.

Diu el Dr. Bezançon, professor de la Facultat de Medicina de París, i metge de l'Hospital Tenon:

«...son poder patògen està indisputablement demostrat per observacions de colí-bacilosis humana i pels resultats de la experimentació.

Les lesions degudes al colí son extremadament variades: abscessos de l'amigdala..., però especialment lesions intestinals; enteritis lleugeres i greus de l'adult i del nin, cólera nostras..., appendicitis, abscessos del fetge, etc., infeccions urinaries, metritis, salpingitis, etc., per últim pot produir infeccions generals (septicemias, meningitis, metritis, pleuresia purulenta, etc.)

L'anàlisis bacteriològic quantitatius de les aigües deu anar seguit del qualitatius; la quantitat de bacteries importa menys en efecte que la presència de certes bacteries patògenes com el microbi de la febre tifoïde, el vibrió coléric o el colí-bacil.

Diu el doctor Besson, xef de Laboratori de Bacteriologia dels hospitals militars i del microbiològic del de Pean:

«Sovint poc virulent en el budell normal el *Bacterium coli* es susceptible d'adquirir una extremada virulència en gran nombre d'affeccions, en tots els estats febrians, la febre tifoïde, la major part de malalties intestinals, etc.

Devingut virulent el *Bacterium coli* pot esser l'agent de gran nombre de malalties humans (septicemias enteritis, diarrea coleriform, cólera, infantil, peritonitis, angioencitis supurades, angines, bronco-pneumonies, endocarditis pericarditis, meningitis, infeccions urinaries, salpingitis, metritis, etc.)

Diu el doctor Crous, en son «Compendi pràctic de Microbiologia clínica i Seroteràpia», que porta un próleg laudatori del doctor Turró:

«Colibacilosis. Es una septicemia auto-infectiva de formes diverses segons quell lloc d'implantació del microbi si gain les vies gastro-intestinals, biliars, urinaries o sexuals... El microbi productor d'aquesta enfermetat es un bacil descobert en 1884 que té rasgos del

Finalment en l'anàlisis bacteriològic del doctor Turró sobre les aigües del «Mas Caballé», després de dir el nombre de bacteries trobades per centímetre cúbic, s'hi llegeix:

«L'investigació especial de l'Eberth, Colí i Vibrio coléric, es negativa.»

De manera que ja sab el senyor Pallejà que hi ha aigües sense colis i además ja veu si te importancis aquest microbi, quan se fa investigació especial per a ell com per al del tifus i el del cólera.

Ademés, a bon segur que'l senyor Briansó deu saber que fa 8 o 10 anys en un renomenat Manicom s'hi declarà una epidèmia de colí-bacilosis intestinal que ocasionà un gran trasbal a l'establimet quin personal tècnic fou tot canviat.

Me sembla ben provat que no es cosa tant superflua la presència de 5 a 8 colis en l'aigua d'abastiment urbà.

Com que això s'afirma en un document o informe que's dia emès per la Junta de Sanitat, del que oficialment res ne sabem, opino que deuria anar el Consistori a demanar a dita Junta si es autèntic l'informe publicat per «El Consecuent», de lo qual jo dubte, puig es un informe deficientíssim. Cas de refermar-se la Junta de Sanitat en la afirmació de la presència constant de 5 a 8 colis per c. c. de la nostra aigua, ja determinarem lo procedent i exposaré mon criteri sobre'l seu informe analític.

El Sr. Pallejà intervé en el debat, manifestant que ell no té prou coneixements per a discutir sobre lo que's debateix, doncs ja va dir al tractar d'aquesta qüestió que lo exposat per ell no eren idees propies sino que ho havia consultat. El senyor Cavallé ha acabat dient que no li mereixen crèdit els empleats municipals; jo, en aquesta empleats els tinc per tècnics que assessoren a l'Ajuntament. El senyor Cavallé assegura que es va llegir tot el dictamen que publicava «El Consecuent» i això no es cert doncs sols se llegí fragmentariament,

això consta en l'acta de la sessió que es un document oficial. El senyor Cavallé sosté que del dictamen se'n desprén que les aigües son dolentes, doncs aquí tinc el testimoni de don Joan Morros de Leon, que en un seu llibre publica lo següent: llegeix uns fragments en els què's dia quel trobar el colí en un aigua no vol dir que aquest microbii es patògen, a menys que aquesta estigui contaminada ademés per matèries fecals; que'l fet de trobar-se el colí constantment en el budell humà, demonstra que es inofensiu.

El senyor Cavallé li pregunta de quin any es aquesta obra.

El senyor Pallejà li contesta que no ho sab, però que es una obra que estudié els veterinaris. (Però senyor Pallejà, que's creu que a Reus sols hi ha possibilistes?)

El Sr. Pallejà llegeix altres paràgrafs, un d'un autor que no anomena i altres d'un autor alemany de lo que'n dedueix el eavi improvisat que'l colí-bacil per a produir les malalties que ha nomenat el senyor Barrufet ha de trobar-se en estat virulent (com els redactors de «Las Circunstancias»). Segueix dient: Jo ja sé que soc un infeliç (mai havia dit una veritat tant gran) per a discutir, però quan no sé una cosa acudeixo als llibres tal com fan els professionals. El senyor Barrufet deix sentat que unes aigües son dolentes si contenen de 50 a 100 colònies, i a les aigües de Reus no hi ha colonies sino solament de 5 a 8 colí-bacilus; per xò sostinc que les aigües de Reus son molt bones.

Acaba dient el senyor Pallejà que creu que'l dictamen es honrat, fet amb tota conciencia pels firmants dins el compliment del seu deber i no dubta, com el senyor Barrufet, de que no sigui així.

El senyor Briansó dia que's congratula de poguer parlar en nom propi, de la Junta de Sanitat, i després de lo sentit del senyor Barrufet a qui pregunta si creu que es sempre patogen el colí-bacil. (El senyor Barrufet demana la paraula)—puig si ho fos sempre, dona-nos tant com t'hi paresca del projecte Caballé, produirà uns estragos que tindria Reus una morbilàt espanyola que avui veiem que no existeix. Jo, la veritat, quan he sentit que'l colí podia produir tantes malalties, els cabells se m'hann posat de punta. Per a ésser patogen ha d'ésser virulent i calen condicions especials per part de l'individu, com per exemple un refredat o cop-d'aire per a que aquest bacil, que constantment portem en nostre cos produueixi malalties. Això, diu, ho sab ben bé el senyor Barrufet, si no que aquí ha de defensar lo contrari per a sostenir-se baix son punt de vista. (El senyor Barrufet interrompent: Defenso lo que sento, senyor Briansó). Com ja vaig dir l'altre dia, l'informe dia que les aigües poden infectar-se, i no que sempre estiguin contaminades; la presència del colí-bacil és constant? (Els senyors Cavallé i Barrufet contesten: Segons l'informe, es constant). Això no ho pot dir, fora una heretgia; deu dir que's poden contaminar de colí. Voleu que sigui constant la presència, raó de més per a acceptar el projecte Caballé (El senyor Barrufet: i si s'infecten aquestes?) que us ofereix una aigua lliure de tot germe patogen com acaba de confessar, i m'en congratulo, el senyor Barrufet. (Murmuris en el públic i mostres d'ironia en els regidors de la minoria).

El senyor Barrufet usa novament de la paraula preguntant al senyor Pallejà si l'obra dels veterinaris que ha llegit, es d'abans de l'any 1888, doncs pot donar-se el cas de que sigui antiguada ja que, efectivament, època hi ha hagut en que s'ha tingut al colí per vulgar saprofit.

Contesta el senyor Pallejà que no sab l'època d'edició de sa obra de consultes; lo que si sab es que es obra de text dels alumnes de Veterinaria i la creu posterior an aquesta fetxa.

Continua parlant el senyor Barrufet i diu, en resposta als senyors Pallejà i Briansó, que si no constantment, casi sempre tenim el bacil de Koch, l'esto-

filococ, l'estrepto i altres, sobre la pell, o en la mucosa de les cavitats, sense que per això ens fassin enmalaltir, i, no obstant, son bons patògens.

Al senyor Briansó he de dir li que no dia si crec en la veritat de les afirmacions de l'informe; precisament ja he dit que dubtava de la autenticitat, es-sent una de les coses que'm fa dubtar, l'affirmació de la presència constant de 5 a 8 colis, puig afirmar això suposa un treball constant de Laboratori per la Junta de Sanitat, un munt de dotzenes de sòbres d'aigua de Reus en l'estofa, de que jo no tinc coneixement d'existeix. Ademés, sab el senyor Briansó si els 5 o 8 colis son o no virulents? L'informe no diu que siguin colis no virulents, cosa que ja sab el senyor Briansó que podien aclarir-ho els tècnics per medi de les injeccions experimentals.

Al senyor Pallejà a l'impongar-me la classificació que de l'aigua he fet en virtut de l'escala de Vincent en aigua dolenta no potable, perque l'informe diu que conté 5 o 8 colis per c. c., he de dir-li que preveia la seva impugnació que demostra que no sab res d'anàlisis quantitatius bacteriològic, puig no saber siquera que les bacteries no's poden comptar directament sino que's competen per les colonies que desenrotilla sembra en terreny de cultiu adequat a cada microbi.

Respecte a lo de la necessitat de la coexistència de matèries fecals en l'aigua per a que'l colí-bacil sigui patògen, he de dir al senyor Pallejà que no ho accepto, emprò si vol l'acceptaré i li diré que'l cas potser que's dongui en nostres aigües segons el propi informe de la Junta de Sanitat quan diu que ademés dels 5 a 8 colis contenen un sinúmero de substàncies orgàniques.

La presidència observa que l'assumpcio està suficientment discutit i que podrà passar se a altre qüestió.

Contestant a la presidència diu el senyor Cavallé que lamenta no opinar igual que ella al dir que es una qüestió que's troba suficientment discutida. A valle, amo tant com t'hi paresca del projecte Caballé, no s'ha suscitat un debat de tanta transcendència i importància com el que sostinem. Se pot arruinar la hisenda municipal, amb tot i esser molt lamentable, però no's pot tolerar de cap manera que's posi en perill la salut del poble i així fora si, en tant persisteixi l'informe de la Junta de Sanitat, se cedien les nostres aigües a l'empresa Caballé.

El senyor Briansó ha dit moltes coses, però en el fons ha coincidit en un tot amb lo dit pel senyor Barrufet en la interpretació del dictamen. El senyor Briansó ha renguegit que'l bacillus-colí es patògen i que pot produir la mort i ja son dos metges els que ho diuen, i això ja es prou per a que quedí desmentida la teoria sentada pel senyor Pallejà.

El senyor Briansó ha volgut fer l'apologia del projecte Caballé amparant-se en paraules del senyor Barrufet i això es de mala fe, perque'l senyor Barrufet no ha fet més que demostrar la importància del colí-bacil quan se practica un análisis especial per a descobrir-lo.

Tingué en compte el senyor Briansó que fins acceptant que les aigües del Mas Garriga siguin potables, això no resol res, perque únicament ens les servirà quan les de l'Ajuntament no abastin a cubrir les necessitats del consum. Si les aigües de Reus fossin realment dolentes, contractant-les amb en Caballé condemnariem al poble a beure-les durant cincanta anys consecutius.

El dictamen no ho diu com son els bacilis, i això té una gran importància, doncs siguin patògens i sapiquen en la forma que's reproduixen, amb un litre que's pod comptar-se ben una persona durant el dia, fent números, trobarem que conté una cantitat fabulosa de microbis que podrà paragonar-se amb la xifra de nou milions que trobava el senyor Pallejà per c. c.

Acaba el senyor Cavallé fent la següent proposició:

«Que s'ofici-hi a la Junta local de

Sanitat, demanant-li que rectifiqui o ratifiqui l'informe emès en fetxa 30 de maig sobre la potabilitat de les aigües de que se surteix Reus i que en cas de ratificació documenti l'anàlisi.

Els senyors Pallejà i Briansó diuen que es inaceptable la proposició perque fora dubtar de la ciència dels firmants de l'informe. Diu el senyor Briansó que aquestes gestions pot fer-les el senyor arcalde. El Sr. Pallejà anyadeix que'l senyor Cavallé vol sostindre que'l dictamen diu que l'aigua es dolenta i jo sostinc que diu que es immillorable per que no està contaminada.

El senyor Barrufet per a contestar al senyor Pallejà llegeix els fragments de l'informe que diuen:

“Del examen bacteriològico se desprende la constante existencia de colibacilos en mayor o menor número, de 5 a 8 colibacilos por centímetro cúbico de agua aproximadamente, además de un sinúmero de substancias orgánicas.”

“B.—Las condiciones de los terrenos por donde pasan las aguas que surten a Reus, no son las más favorables, puesto que las aguas que proceden de las filtraciones que se producen en la riera de Maspujols en la cual pueden afluir aguas contaminadas y materias orgánicas en descomposición. La otra mina llamada de Almester atraviesa el Cementerio de dicho pueblo en toda su anchura, aunque a bastante profundidad y además el agua que viene a esta ciudad, tiene contacto fácil con la del lavadero público del pueblo de Almester, pudiendo esto ser causa de contaminaciones de la misma y origen de diversas infecciones para este vecindario.”

De la lectura d'aquests troços de l'informe, segueix dient el senyor Barrufet amb defectes d'ordre bacteriològic, digui lo que valgui el Sr. Pallejà. Acaba dient que si no's donen per convençuts els senyors Pallejà i Briansó, proposa que s'envii el dictamen a consulta o interpretació del Col·legi de Metges.

El senyor Briansó contesta fugint de estudis que qui arreglarà tot això serà el projecte Caballé perque aquelles aigües son molt bones. Volguent esmenjar la plana als firmants del dictamen de la Junta de Sanitat diu que allí on diu constant vol dir molt sovint. (Grans rumors en el públic. La minoria nacionalista celebra rient l'habilitat del senyor Briansó.)

La presidència pregunta si s'accepta la proposició del senyor Cavallé. El senyor Briansó diu que sí; el senyor Pallejà que no, perque lo que's busca, amb tot això, es donar llargues a l'asumpto. Per fi, convé la majoria que se n'encarregui l'Arxidània.

La presidència manifesta que oficiarà a la Junta de Sanitat en el sentit proposat pel senyor Cavallé.

El senyor Cavallé manifesta: En aquest cas prego al senyor arcalde amparant-se en paraules del senyor Barrufet i això es de mala fe, perque'l senyor Barrufet no ha fet més que demostrar la importància del colí-bacil quan se practica un análisis especial per a descobrir-lo.

Tingué en compte el senyor Briansó que fins acceptant que les aigües del Mas Garriga siguin potables, això no resol res, perque únicament ens les servirà quan les de l'Ajuntament no abastin a cubrir les necessitats del consum. Si les aigües de Reus fossin realment dolentes, contractant-les amb en Caballé condemnariem al poble a beure-les durant cincanta anys consecutius.

El senyor Briansó: Això rai; està solarit desseguida: Jo soc de la Junta de Sanitat i redactor de «El Consecuent» i jo vaig facilitar la publicació. (Aquestes paraules del senyor Briansó cauen com una bomba. Ja'n parla rem detingudament d'aquesta estupenda manifestació del senyor Briansó, perque val la pena.)

Aquí acaba tant interessant debat.

Informació Local

Darrerament en Noel ha recorregut les kàbiles del Riff, visitant al Raisuli, i en lloc ha tingut l'accòlida grossera i descorràt de que'l fa objecte «Las Circunstancies».

Això no obstant, no l'ha de preocupar a l'il·lustrat escriptor, doncs els de «Las Circunstancies» son quatre cascarabies que pensen amb l'estómac i si l'han fet objecte dels seus insults i grosseres, ha sigut perque ha tingut bona accòlida entre nosaltres que som els seculars enemics del possibilisme per la seva política nefasta.

I ademés, Reus no es «Las Circunstancies» com ha pogut constatar en Noel en les conferencies que ha denat en nostra ciutat, en les quals ha sigut sempre força aplaudit per una concorrença nombrosissima que ja la vol dir per ell les milloques i els intel·lectuals de folletí i retalls de periòdic, del possibilisme.

Aquesta nit, en l'hermos local d'espectacle de la societat La Palma, s'hi celebrarà un ball que promet esser molt lloat i concorregut, com tots els que se celebren en aquella favorescuda societat recreativa, corrent els ballables a càrrec de l'aplauïda banda del mateix nom de l'entitat.

Durant la vineta setmana, en la Sociedad de la Caixa de pensions per a la vellesa i d'estalvis correspondrà estar de torn el vocal de sa Junta de Patronat don Evarist Fábregas.

Gel cristallí VICTORIA

De venda en els principals colmats i tendes d'ultramariats

Dipòsit permanent per a la venda al detall BAR ESQUELLA

(entrada pel carrer de Sant Llorenç)

Al camp del «Club Olimpia», aquesta tarda s'hi celebrarà un important partit de futbol entre els primers temps del «Tarragona F. O.» i del «Sport Club Olimpia», d'aquesta.

Per regnar molt d'entusiasme entre els aficionats, promet veures molt concorregut aital partit.

Avui i demà celebrarà el veï poble de Gratallops, la seva festa major, amb quin motiu ha sigut contractada la «Societat Dramàtica» de la societat La Palma, la qual representarà les celebracions del Teatre Català «El Misti» i «Don Gonzalo o l'orgull del geo».

La Cambra de Comerç d'aquesta ciutat avisa novament als exportadors i interessats en els tractats de comerç pròxims a negociar amb França i Itàlia, que fins el dia 20 de l'actual s'admetrà en la Secretaria de dita Corporació quants datus, antecedents i observacions eruguin del cas per a ésser tinguts en compte en els informes que ha d'elevar a la Superioritat.

Vegí a quarta plana la carlatura de Junceda.

En les sessions de cine que's donaran avui en el Teatre Circo hi pendrà part dues notables atraccions: la aplauïda cançonetista «Lina Raly» i la notable balladora «Palomira López».

</div

AVÍS El Doctor Pere Fontanet, en Gran, especialista en les enfermetats dels ulls, ha traslladat als dilluns de cada setmana, la visita que tenia establerta els diumenges, en el carrer de la Presó, 8, principal.
Hores de consulta: de 10 a 1 i de 3 a 5.
—A Barcelona, Diputació, 285.

LUM ELÉCTRICA. Lámpara Metal-T insuperable, de filament metàl·lic *treflat*, Unica verdaderament irrompible i la millor i més econòmica de totes les llàmpares elèctriques. Des de 1 de juliol a 1.80 pessetes, de 5 a 50 bujies.—Lluís Escolà, arraval de Santa Agnès n.º 40.—Casa degudament autoritzada per a instal·lacions elèctriques de totes classes, comptant amb personal tècnic expert per a dit servei.

ANUNCIO

Al públic en general i en particular a tots els metallúrgics, propietaris, mestres d'obres i paletes.

La raó social abaix expressada, posa a sa disposició el seu nou taller en el ram de fundició de ferro, situat en el carrer del Doctor Robert (cantonada al de Sant Miquel), en quin s'ofereixen els seus serveis en tot lo referent aquest ram.

Gran assortit de cuines econòmiques perfeccionades, de totes classes i mides, així com peces soltes de totes classes, a preus somament redigits.

Reus i jony 1913.

Roig Climent i Gual.

Eduard Recasens Corredor de Comerç colegiat. — Intervenció de tota classe d'operacions als Banys de la localitat. — Compra-venda de paper extranger. — Operacions de banca y borsa. Arraval de Santa Agnès, 55. Telèfon 108.

ESPECTACLES

TEATRO CIRCO

Grans sessions de cine per a avui, prenenent-hi part la notable ballarina Palmira López i la notable cançonetista Lina Raly.

Escollit programa de pel·lícules.

Preus i hores de costum.

SALA REUS

Escullides sessions de cinematografat tots els dijous, dissabtes i dies festius.

SECCIO OFICIAL

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 9 AGOST 1913

NAIXEMENTS

Francisco Mascià Serra. — Maria Nicanor Rojals.

DEFUNCIONS

Tomas Vilella Sanjuán, 9 mesos, Vall-roqueta, 14. — Ernest Roig Gené, un any, Miró, 10.

MATRIMONIS

Cap,

Informació comercial diaria per a FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegumes

Blat.—Aragó superior a 19'50 ptes. los 55 kilos.
» mitjà a 18'50 »
» portà a 17'50 »
» Comarca a — »
Ordi.—Aragó a — »
» Estranger a 10'75 »
» Comarca a 11'50 »
Meranges.—Aragó a — »
» Comarca a — »
» Estranger a 19'50 » los 100 kilos.
Faves.—Comarca a 15' — » quartera.
Faves.—Comarca a — »
» Andalucía a — »
» Estranger a 30' — » los 100 kilos.
Burdanyas.—Comarca a 16' — »
Fesols.—Comarca a — »
» Urgell, a — »
Carrefers a 28 rals quintà.
Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despulls

Farina de 1.º a 44' — ptes sac de 100 kilos
» redona a 42 id. id.

2.º R. a 37' — id. id.
2.º B. a 31' — id. id.
Farineta a 19' — ptes. lo sac de 70 kilos.
Tercerilla a 13' — id. lo sac de 60 id.
Tris a 27 rals lo sac.
Segò a 23 id.
Situació del mercat. Sostingut en farina. Fermeza en segò i farineta.

Ametlles

Mollar en crosta a 63' — ptes. sac 50 Kgs.
Esperanza 1.ª en gra a 135' — » q. 41.600
» 2.ª » a 132'50 »
Comí del país 1.ª a 130' — »
» d'Aragó » a 130' — »
Llangueta » a 135' — »
Planeta » a — »
Situació del mercat. Encalmat.

Avellanes

Garbellada a 52' — ptes. sac 58'4 kilos.
Propietari negreta a 49'50 »
» embarrat a 46' »
En gra 1.ª a 79' — » quinta 41'600
Id. 2.ª a 78' — »
Situació del mercat. Encalmat.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus a 130 ptes.
Id. de 94 a 95 » a »
Rectificat de 96 a 97 » a 13 0 »
Desnaturalitat de 88 a 90 » a »
Situació del mercat. Segueix dominant la calma en aquest ram, sostenint's els preus per no fabricar-se de vi.

Vins

Negre superior de 6 1/2 a 7 1/2 grals. grau.
Id. corrent de 6 a 6 1/2 id.
Blanch superior de 6 1/2 a 7 1/2 id.
Id. corrent de 6 1/2 a 7 id.
Rosat de 6 1/2 a 7 id.

Mistela.—Negre de 50 a 55 ptes. carga
Blanca, de 48 a 52 id.
Granatxa, de 50 a 55 id.
Moscatell, de 60 a 65 id.

Situació del mercat. La disminució de negocis que com tots els anys té lloc en aquesta època, continua notantse certa fluixetat en les cotizacions, operant-se poc.

Oli

Fi d'Aragó de 23' — a 24' — ptes. canti 15 kg.
Fi d'Urgell » 22' — a 23' — rals corta 3'75'
Fi del Camp » 22' — a 23' — » » »
Segon bo » 18' — a 19' — » » »
Classes frinxes » — a 17' — » » »
De remola vert » 90' — a 95 pts. carga 115 kg.
De remola groch » 92' — a 98' — »

Los olius nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos i encuats valen de 17 a 18 pessetes los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg., los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

Pesca salada

Bacallà: L'últim carregament amb el vapor «Setubal» procedent d'Islandia se cotitza:

Libro, extra 54 ptes. els 40 k.
superior 53 » » »
primera 52 » » »
Noruega 46 » » »

Sardines: No arriba cap peix de condicions, i els únics que vénen de Rias Altas se vènen entre 20 i 25 ptes. curts. Venda encalmada.

Tunyines: Nova pesquera.
Descarragament 145 durors, la bota.

Tronc 140 » »
Sorra 160 » »
Espineta 45 » »
Sangatxo 50 » »
Frontals 80 » »
Cues 70 » »
Retalls 75 » »

EDUARD RECASENS

Corredor de Comerç Colegiat
Arraval Santa Agnès, 55.—Telèfon 108

ORDRES DE BORSA

Cotizacions diaries, demà i tarda.—Operacions a plas ab cambis en form

Interior. 80'20
Norts. 99'50
Alacants. 95'30
Orenses. 29'05
Andalusos. —
Banc Colonial. —
Río Plate. —

BORSA PARÍS
Norts. 458'—
Alacants. 437'—

CAMBIS EXTRANGERS
Barcelona: Francs. 840. Lliures. 28'38
Madrid: » 820. »

FUTURS DE COTÓ
Ordres pera les Borses de Liverpool y New-York
Cotizacions diaries.—Follets explicatius

COMPRA-VENDA de paper extranger, de paper de renda (del Estat, obligacions ferrocarrils, Municipals de Barcelona i tots los que cotizien en la Borsa de Barcelona), y de valors locals.—Intervenció en tota classe d'operacions en los Bancs de la localitat.

IMP. SANJUAN HERMANS.—REUS

Companyia Francesa del Gramophone

Representació i dipòsit: R. Perpiñá. Major, 22.—REUS
Despatx: 24, pral.

Exit col·lossal dels cèlebres artistes

TITTA RUFFO i CARUSO
en discs Gramophone.

aquesta
SENSE marca

l'aparell NO és un "Gramophone".
Catàlegs gratis

Ferrocarrils

Servei que regeix des del dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona
Surta a les 4'35 per Vilanova y arriba 8'12
» 6'54 » 8'40 » 13'27 (x)
» 14'13 » 17'16 » 20'34
» 21'52 » 23'36 (R)

De Barcelona a Reus
Surta 5'50 Arriba 9'21 (m)
» 8'25 » 10'39 (R)
» 9'23 » 12'48 (c)
» 13'05 » 16'26 (ll)
» 15'40 » 19'24 (m)
» 19'50 » 22'3 (E)

De Reus a Falset y Mora
Surta 6'50 Surta 9'12 Arriba 9'58 (n)
» 10'45 » 11'25 » 11'50 (R)
» 13'18 » 14'24 » 14'58 (c)
» 16'30 » 18'57 » 19'47 (m)
» 19'46 » 21'11 » 21'48 (m)
» 22'11 » 23'16 (E)

De Mora y Falset a Reus
Surta 5'40 Arriba 8'46 E
» 6' » 8'28 M
» 7'15 » 9'3 » 10'44 M
» 12'17 » 13'11 » 14'3 R
» 17' » 18'45 » 20'28 C
» 20'9 » 20'45 » 21'18 M

De Reus a Lleida
Surta 8'22 y arriba a les 11'22 (correu.)
» 13'35 » 20'05 (m.)
» 17'59 » 22'03 (m.)
» 20'30 » 0'22 (m.)

De Lleida a Reus
Surta 5'20 Arriba 9'46 (m.)
» 6'15 » 20'17 (m.)
» 15' » 17'58 (c.)
» 8'29 » 12'59 (m.)

De Reus a Tarragona
Surta 7'38 y arriba a les 8'11 (m.)
» 9'57 » 10'30 (m.)
» 12'35 » 13'07
» 14'08 » 14'45 (m.)
» 18'08 » 18'36 (c.)
» 20'50 » 21'34 (m.)

De Tarragona a Reus
Surta 7'35 Arriba 8'10 (c.)
» 9'00 » 9'35
» 12'29 » 13'06 (m.)
» 16'36 » 17'14 (m.)
» 19'25 » 20'03 (m.)

**
Companyia Rensense de Tramvies
Servei de trens que regirà des del dia 9 de Juliol de 1913
Sortides de Reus (Arraval de Robuster)
Sortides de Salou (Arraval de Robuster)
Tren n.º 4 a les 3'50 Tren n.º 3 a les 4'35
» 20 » 5'37 » 19 » 6'20
» 24 » 6'56 » 23 » 7'40
» 6 » 8'18 » 5 » 9'07
» 2 » 10'15 » 7 » 11'15
» 32 » 12'50 » especial » 14'15
» 8 » 14'50 » n.º 1 » 15'50
» 38 » 16'30 » 39 » 18'40
» 44 » 19'14 » 43 » 20'—

Adicionals per als dies festius
Tren n.º 28 a les 9' Tren n.º 27 a les 10'20
» 30 » 11'03 » 29 » 12'—
» 36 » 15'55 » 33 » 15'02
» 40 » 17'53 » 35 » 16'47
» 9 » 18'05

PREUS: Bitllets ordinaris 0'75 ptes.—Bitllets d'anada i tornada 1'05.—Noirs de 3 a 7 anys 0'30.
Tarifa especial núm. 4
Bitllets d'anada i tornada a 0'60 ptes.

S'expandeixen aquests bitllets des del dia 9 de juliol per als trens que surten de Reus a les 5'37 i 6'56, poguent utilitzar-se per al retorn tots els trens que surten de Salou fins les 15'50.

En els dies festius s'expediran bitllets de 60 céntims fins al tren de les 11'03 essent validers per al regress fins al de les 16'47.

ADVERTENCIÉS. — El tren núm. 4 de les 3'50 surt de l'Estació camí de Salou.

En els dies festius se suprimirà el tren Especial que surt de Salou a les 14'15.

Els bitllets d'anada i tornada sols son validers el mateix dia de la seva expedició i no donen dret a facturació d'équipatge.

Tots els trens de la línia de València enllaçen a Salou amb el Tramvia.

Reus 7 de juny de 1913.

LA HIDRAULICA REUSENSE de EMILI AULÉS

Gran fàbrica de mosaics hidràulics

Aquesta fàbrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir el gener en immillorables condicions de duració i permanència dels colors. Preus sense competència.—Camí de Riudoms, 3. - Reus

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid<br

ENOFOSFORINA

Reconstituent el més eficàs i ràpit per a les convalescències i agotament. Retorna l'apetit, el benestar i l'alegría. Es tònic cerebral perque remineralitza la MATERIA GRIS donant-li vitalitat i energia.

Se ven a tot arreu i a casa de l'autor.

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agnès, núm. 80; i
Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

VIDRES PLANS
VIDAL GERMANS I C.^a

Marti Napolita (Alcañiz),

REUS

IBARRA i C.^a Stat. en Cmta.
SEVILLA
LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián). — Servei ràpid eventual per a Galicia i Nort d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge. — S'expedeix coneixement directe per Larca i Sant Esteve Pravia amb trasbord al vapor "Luarca núm. 3," i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Únic servei fixe i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Agost	7	Vapor Cabo Nao
"	14	" " San Martín
"	21	" " San Vicente
"	28	" " Toriñana
Setembre	4	" " Peñas

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefófon núm. 45

Per a Cete i Marsella

Agost	8	Vapor Cabo San Vicente
"	15	" " Toriñana
"	22	" " Peñas
"	29	" " Corona
Setembre	5	" " San Antonio

POLVO NOËL

— ANTISÉPTICO —

ESCOCIDOS DE LOS NIÑOS ESCUDRATOS

SUAVIZADOR DE LA PIEL

EVITA SUDOR Y MAL OLOR DE LOS PIÉS Y SOBACOS

PARA DESPUES DEL BAÑO Y TOILETTE

PARA DESPUES DEL AFELITADO

UNICO AGENTE PARA ESPAÑA PORTUGAL Y AMERICA LATINA

JOAQUÍN FAU - MALLORCA 184 - BARCELONA

Pots a 0'35 i 0'50 pessetes i

pot metall luxe a 1'25. El

De venda en

Farmàcies i Drogueries

DISPONIBLE

GRANDES

GRANDES

GRANDES

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14 REUS. L'unió fa la força

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS

Pòlices pagades fins a la fetxa 12, havent desembolsat 235.70 i cobrant els seus hereders 4.744'00 pessetes. Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pts.

(Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs).

La correspondència al Director General don A. BRIETOPREDATOR